

kirjaamo@energiavirasto.fi

Lausuntopyynnön diaarinumero: 3171/040300/2023

KAUPAN LIITON LAUSUNTO VAHVISTUSPÄÄTÖSLUONNOKSESTA SÄHKÖN JAKELUVERKKOYHTIÖIDEN VALVONTAMENETELMIKSI VALVONTAJAKSOILLA 2024 - 2027 JA 2028–2031

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Edustamme laajasti suomalaista kaupan alaa; päivittäistavara- ja erikoistavarakauppaa sekä teknistä kauppaa. Jäsenyri-
tystemme toiminnan kustannukset heijastuvat suoraan kuluttajiin ja asiakkaisiin, siksi
pidämme tärkeänä, että sähkön siirron kustannukset siirretään oikeudenmukaisesti ja
oikealla tasolla sähkön hintaan.

Kaupan liitto on aikaisemmissa lausunnoissaan kritisoinut Energiaviraston valvontamal-
lia erityisesti siitä, että mallin yleinen kustannusvastaavuus ei toteudu riittävän hyvin tai
sallittua tuottorajaa pystytään valvottavien toimesta tehokkaasti kiertämään.

Kustannusvastaavuuteen liittyen nyt ehdotettu malli 6. ja 7. valvontajaksoille on mieles-
tämme kehittänyt merkittävästi oikeaan suuntaan.

Verkkotoimintaan sitoutunut pääoma ja tuottopohja

Täydellisessä valvontamallissa verkon arvon tulee pohjautua todellisiin verkkoinvestoin-
teihin ja niiden jäljellä oleviin tasearvoihin.

Valvontamallissa tuottopohjaan liittyvä osuus on kehittynyt huomattavasti ja se on ym-
märtyksemme mukaan tulossa hyvin lähelle optimaalista tilannetta, jonka perustana oli-
sivat todelliset verkkoinvestoinnit.

Mielestämme Energiavirasto on hyvin hyödyntänyt Työ- ja elinkeinoministeriön akatee-
minen työryhmän osaamista ja ehdotuksia tässä asiassa.

*Mikäli yksikköhintoihin perustuvaa verkon arvoa käytetään jatkossakin las-
kennan pohjana, olisi pitkäjänteisen ja ennakoitavan liiketoiminnan näkö-
kulmasta perusteltua, että olemassa olevan koko verkon arvo muodostet-
taisiin vuonna 2021 tehdyn yksikköhintapäivityksen perusteella nykyistä
olemassa olevaa verkkoa kuvaavaksi ns. "regulaatiotaseeksi", jolle on las-
kettavissa ennakoitavasti tulevien vuosien tuotto- ja poistotaso. Uuden ra-
kennettavan verkon arvo muodostettaisiin joko rakennuskustannusindeksin
tai yksikköhintapäivityksen (mahdollisesti jopa vuosittain tehtävä) perus-
teella. Vain uuden verkon arvo lisättäisiin olemassa olevaan regulaatiota-
seeseen investointiajanhetken yksikköhintojen määrittämällä arvolla, jolloin
koko verkon arvo ei muuttuisi yksikköhintapäivityksen yhteydessä. Tämä
tekisi liiketoiminnasta sekä verkkoyhtiöiden että asiakkaiden näkökulmasta
ennakoitavampaa ja pitkäjänteisempää. Tässä mallissa säilyisi nykyisessä
valvontamallissa oleva investointitehokkuuteen ja tasapoistoihin liittyvä
kannustin. Malli ei ole kuitenkaan kustannusvastaavuutensa osalta opti-
maalinen. (lähde: Akateeminen työryhmä sähkönsiirron ja -jakelun tariffien
laskentamenetelmistä, työryhmän lausunto Energiavirastolle)*

8.11.2023

Mielestämme läpinäkyvän kustannusvastaavuuden mukaista olisi käyttää oman pääoman kustannuksen laskennassa yhtiön tilinpäätöksessään ilmoittamaa verkkoliiketoimintaan sitoutunutta todellista oman pääoman määrää.

Kohtuullinen tuottoaste

WACC:in (Weighted Average Cost of Capital) määrittely valvontamallissa mielestämme ei ole oikein, se tulisi ehdottomasti määritellä pääomarakenteen suhteen yrityskoh-
taseksi.

Olemme myös huolissamme mahdollisista konsernin sisäisistä tai yritysten ja omistajien välisistä lainaehdoista. Valvontamallissa lainan korkokustannukset tulisi hyväksyä sallitun tuoton laskennassa maksimissaan WACC:in vieraan pääoman kustannusten mukaisesti.

Laatukannustin

Laatukannustimen osalta valvontamenetelmissä on tapahtumassa edistystä.

Laatukannustimessa on kuitenkin merkittävä epäkohta, jos suuren häiriön aiheuttamia kustannuksia kohtuullistetaan verkkoyhtiöille, mutta vastaavaa kohtuullistamista ei huomioida asiakkaiden suuntaan.

Tehostamiskannustin

Mielestämme tehostamiskannustin on erittäin tärkeä operatiivisen toiminnan tehokkuutta tarkasteleva elementti, jonka tarkoituksena on ohjata verkonhaltijoita toimimaan kustannustehokkaasti. Tämä osaltaan lisää luottamusta sähkön jakeluyhtiöitä kohtaan.

Energiavirasto ehdottaa 6. valvontajaksolle 0 % ja 7. valvontajaksolle 1 % tehostamista. Kaupan liiton näkemys on, että 0 %-tasosta poikkeava regulaatio kannustaa jakeluverkkoyhtiöitä kehittämään myös operatiivisiin kustannuksiinsa painottuvia ratkaisuja ja siksi 6. valvontajakson tehostamiskannustin olisi oltava suurempi kuin 0%.

Lopuksi

Liiton jäsenyritykset muodostavat merkittävän sähkönkäyttäjäkunnan ja asialla on laajaa vaikutusta kaupan alan toimijoiden kustannuksiin.

On tärkeää, että Energiavirasto systemaattisesti kehittää valvontamenetelmiään entistä kustannusvastaavimmaksi ja kohtuullisemmiksi. Näin edistetään kustannustehokasta kauppaa.

Kunnioittaen,

Mari Kiviniemi
Toimitusjohtaja
Kaupan liitto